

Jaarstukken 2013

1

Directieverslag

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) omvat de jaarrekening van ECN en de jaarrekening van de groepsmaatschappijen:

- V.o.f. Nuclear Research and consultancy Group
- NRG Nuclear Services B.V.
- ECN Wind Energy Facilities B.V. (WEF)
- ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.
- SunLab B.V.
- Stichting ECN Nuclear

ECN is een privaatrechtelijke kennisorganisatie die door kennisaanbod op het gebied van (duurzame) energie een unieke plaats inneemt in Europa. Door hoogwaardige onderzoeksinfrastructuur zijn wij in staat kennis en innovatieve technologie (verder) te ontwikkelen en te benutten. ECN wil grensverleggend onderzoek verrichten met grote invloed op de energietransitie, waarbij kennis en technologieontwikkeling naar feitelijke toepassing wordt gebracht. Ook in het afgelopen jaar heeft ECN zich vol ingezet voor het ontwikkelen van de Topsector Energie. De publieke middelen werden verdeeld via tenders en de voorwaarden waaronder voorstellen konden worden ingediend werden aangescherpt. Het jaar 2013 heeft vooral in het teken gestaan van een transitie, waarbij meer en meer de nadruk kwam te liggen op het verkrijgen van een directe industriële bijdrage vanuit het betreffende onderzoeksproject. In 2014 zal dit sterker dan ooit een rol spelen. De kwaliteit van het huidige ECN-onderzoek is over de gehele linie hoog en in een aantal gevallen toonaangevend in Europa. Wij worden gezien als een onmisbare partner. Zorgelijk is daarom dat de directe onderzoekssubsidie en de publieke middelen voor energieonderzoek ook in de komende jaren verder zullen afnemen, terwijl de noodzaak aan innovatie door het energieakkoord juist is toegenomen.

De onderzoeksactiviteiten op het gebied van de nucleaire technologie zijn sinds 1998 ondergebracht in V.o.f. Nuclear Research and consultancy Group (NRG). Centraal staat de ontwikkeling van kennis, producten en processen voor veilige toepassing van nucleaire technologie voor energie, milieu en gezondheid. NRG is ook een belangrijke leverancier van medische isotopen geworden, met een marktaandeel van ca 30%. ECN is houder van een 99% kapitaalsaandeel in NRG. De resterende 1% wordt gehouden door Stichting ECN Nuclear. ECN is directeur van deze Stichting. NRG is betrokken bij (de

voorbereidingen van) de realisatie van de nieuwe Pallas reactor, die de meer dan 50 jaar oude Hoge Flux Reactor (HFR) zal moeten vervangen. Inmiddels is hiervoor de overheidsstichting Voorbereiding Pallas-reactor opgericht. Deze stichting staat los van ECN en NRG. Om de Pallas reactor te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat NRG de HFR exploiteert totdat de Pallas reactor operationeel is. De plandatum hiervoor is 2024.

NRG heeft in 2013 problemen ondervonden met de exploitatie van de HFR. De HFR is in 2013 slechts een beperkt aantal maanden in bedrijf geweest. Als gevolg hiervan heeft NRG in 2013 een fors verlies gemaakt waardoor ook ECN geconsolideerd een fors verlies heeft gerealiseerd. In 2013 is vastgesteld dat omvangrijke investeringen nodig zijn om de HFR nog tot 2024 in bedrijf te kunnen houden. Deze investeringen moeten worden opgebracht door de markt. Eind 2013 is intensief overleg gestart met de overheid om te komen tot verlening van een krediet dat de continuïteit van ECN en NRG moet borgen. De mogelijkheden om bij private partijen krediet te verkrijgen zijn afgetast. Gebleken is dat een en ander in ieder geval niet te realiseren zou zijn binnen een acceptabele termijn. De overheid heeft, mede door externe partijen, de onderbouwing van het kredietverzoek, uitgebreid getoetst. Zowel financiële, technische, commerciële als organisatorische aspecten zijn hierbij beschouwd. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt dat besloten is om ECN een krediet van 82 miljoen euro ter beschikking te stellen. Een en ander is gerealiseerd in de vorm van een private leningsovereenkomst. Het leningsbedrag wordt in tranches ter beschikking gesteld.

In 2013 zijn onder het lopende Radioactive Waste Management Programma (RWMP) diverse soorten opgeslagen Radioactief afval afgevoerd van de Onderzoek Locatie Petten (OLP). Volgens de daartoe strekkende beschikking van het ministerie dient eind 2019 al het opgeslagen historisch radioactief afval van de OLP te zijn afgevoerd. Onderdeel van het RWMP is het Radioactief Afval Project (RAP), dat zich richt op het afvoeren van circa 1700 vaten historisch radioactief afval naar COVRA in Vlissingen. Dit afval dient volgens de daartoe strekkende beschikking en het ministerie voor eind 2017 van de OLP te zijn verwijderd.

Afgelopen jaar was ook, zij het in een ander opzicht, een turbulent jaar voor duurzame energieontwikkeling. Door het economisch klimaat is het zeer uitdagend om

de nodige investeringen vanuit het bedrijfsleven te genereren. De spanningen tussen China en de EU rond de importheffingen op Chinese zonnepanelen zetten de handelsrelatie tussen beide economische grootmachten onder druk. De toenemende schaliegasproductie in Amerika resulteert in goedkope kolen in Europa, waardoor de moderne gascentrales niet rendabel kunnen opereren. Ook de import van Duitse hernieuwbare energie tegen gereduceerde tarieven heeft tot gevolg dat onze eigen gas- en/of kolencentrales worden stilgelegd waardoor het rendement van deze centrales sterk onder druk staat. Dit betekent dat er per land/regio andere proposities moeten worden aangeboden. Wat in Nederland belangrijk is qua technologie en oplossingen hoeft niet per se ook in andere landen/regio's relevant te zijn. Daarom is het van belang dat ECN flexibel is en goed kan inspelen op de lokale behoeftes.

Er zijn ook ontwikkelingen in de markt die kansen en mogelijkheden bieden voor ECN. Zo werd in september het nationale energieakkoord ondertekend waar o.a. is afgesproken dat Nederland in 2020 14% van de totale energievoorziening duurzaam invult. Daartoe wordt sterk ingezet op windenergie op zee. Nederland zal tot de wereldwijde top 10 cleantech gaan behoren. Voor de noodzakelijke innovatie leunt het akkoord sterk op de Topsector Energie.

In 2013 is ook verdere invulling gegeven aan de invoering van het in 2012 opgestelde strategieplan voor de jaren 2013 tot en met 2015. Na de overgang van de organisatie structuur in 2012 waarin business development en program development als afdeling zijn toegevoegd, heeft in 2013 de nadruk gelegen op het implementeren van deze structuur wijziging. Zo is de strategie van business development vastgesteld en hebben de meeste units een nieuw strategisch plan gemaakt dat aansluit bij de strategie van ECN met als visie: 'met en voor de markt ontwikkelen wij kennis en technologie die een transitie naar een duurzame-energiehuishouding mogelijk maken'.

Bij de staven heeft met succes een kostenreductie van 20% plaatsgevonden.

Inzake het juridisch geschil met de Vereniging van Oud Medewerkers ECN & NRG (OMEN) is ECN in cassatie gegaan tegen de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam. De Hoge Raad heeft vervolgens op 6 september 2013 het vonnis van het Hof vernietigd. Het geding is verwezen naar het Hof te 's-Gravenhage ter verdere behandeling en beslissing. Inmiddels is de

procedure bij het Hof gestart. En zijn door beide partijen memories na verwijzing ingediend.

In 2013 heeft het NRG/ECN management verder samengewerkt met de vakbonden en de OR aan de totstandkoming van een nieuwe CAO voor het personeel. Het gaat hierbij om een moderne, kostenneutrale en flexibele CAO en een bijpassend beloningsbeleid. Dit alles met als doel de continuïteit van de beide organisaties te waarborgen en nog beter een 'place to be' te zijn. In 2014 is overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO.

Bij ECN zijn ook de functies opnieuw beschreven en gewaardeerd volgens de Hay systematiek. De medewerkers zijn inmiddels volgens deze nieuwe systematiek ingedeeld.

ECN zet sterk in op samenwerkingen. Zo is in november de Netherlands Energy Research Alliance, NERA opgericht, een samenwerkingsverband van ECN, TNO, FOM en de drie technische universiteiten. Doel is te komen tot een verdere harmonisatie van het onderzoek, en in Europees verband als een Nederlands energie R&D platform binnen EERA op te treden.

ECN is in overleg met de Europese Commissie ten aanzien van de in het verleden, bij het KP-6 en KP-7 programma, gehanteerde tarieven. Het overleg neemt meer tijd in beslag dan aanvankelijk gedacht. De resultaten van het overleg worden in de loop van 2014 verwacht.

Solliance is een samenwerking van ECN, TNO, TU Eindhoven, Holst Centre, het Vlaamse IMEC en het Duitse Forschungszentrum Julich. Het doel van deze krachtenbundeling is om samen met het bedrijfsleven ontwikkeling van techniek voor vervaardiging van dunne film zonnepanelen in de regio Eindhoven-Leuven-Aken te stimuleren. Ondanks de economische slechte tijd voor Zon PV wist het samenwerkingsverband haar omzet uit te breiden, en nieuwe industriële partners aan te trekken. De nieuwbouwplannen voor een Solliance gebouw werden verder geconcretiseerd met het slaan van de eerste paal; in het eerste kwartaal van 2014 is het nieuwe gebouw betrokken.

ADEM (Advanced Dutch Energy Materials innovation lab) is een gezamenlijk initiatief van ECN en de drie Nederlandse universiteiten van technologie (Delft, Eindhoven en Twente), gericht op het stimuleren en versnellen van materiaalinnovaties op het gebied van

geselecteerde energietechnologieën (bijvoorbeeld zon, wind, batterijen, brandstofcellen, membranen). Het batterijonderzoek is als gevolg van een reorganisatie bij de TU Eindhoven overgedragen aan de TU Delft. Ook zijn er nieuwe themacoördinatoren aangetreden.

De activiteiten van ECN Wind Energy Facilities B.V. betreffen de exploitatie van een testpark voor megawatt-windturbines, waarbij door intensieve metingen en beoordelingen van de windturbines wordt gekeken naar de specifieke, onderlinge invloeden, zogenaamde 'zog-effecten', op de binnen dit park opgestelde windmolens. Teruglevering van de opgewekte energie, alsmede verhuur van testruimte aan derden t.b.v. plaatsing van eigen prototypes windmolens vormen onderdeel van het servicepakket. Ultimo 2003 zijn de windmolens via een sale en lease back transactie verkocht aan NIB Capital. De molens zijn aan het eind van de leaseperiode van NIB Capital teruggekocht. De exploitatie van het bij WEF behorende schaalpark is beëindigd. Voorts is er een actieve betrokkenheid bij de totstandkoming van het zogenaamde Windplan Wieringermeer dat een herindeling van de polder op het gebied van windmolens inhoudt. Tenslotte wordt in samenhang met onder andere de provincie Groningen en Nuon gewerkt aan de realisatie van een nieuw testpark voor off-shore windmolens.

SunLab B.V. brengt meerdere meetapparaten voor zonnecellen op de markt. Met deze apparaten kunnen fabrikanten de productie van zonnepanelen optimaliseren via producten als het Busbar to Busbar resistance measurement instrument, kortweg de SunLab B2B. Vanwege veranderde marktomstandigheden vindt er een strategische heroriëntatie plaats.

In China is een zogenaamde WFOE opgericht ter ontwikkeling van de markt voor ECN's producten en diensten op het gebied van de duurzame energie. Gebleken is dat de investeringen op het gebied van de duurzame energie in China sterk zijn verminderd. De aandacht wordt nu ook gericht op andere landen in het verre oosten.

De Directie van ECN neemt haar verantwoordelijkheid voor de risicobeheersing en de daartoe geïmplementeerde administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne controle maatregelen binnen de organisatie bijzonder serieus. Rekening houdend met de beperkingen die noodzakelijkerwijs altijd verbonden zijn aan alle interne risicobeheersingssystemen geeft de administratieve organisatie van ECN en haar

dochterondernemingen de Directie ten aanzien van de financiële risico's een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de toestand op balansdatum en de gang van zaken gedurende het boekjaar. De administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne controle maatregelen hebben in het verslagjaar naar behoren gewerkt en er zijn geen indicaties dat deze in het lopende jaar niet naar behoren zullen werken.

Toestand per balansdatum

De solvabiliteit (eigen vermogen ten opzichte van balanstotaal) nam af tot 8,0 % (2012:10,0%). Voornaamste oorzaak hiervan is het negatieve resultaat van NRG als gevolg van de stilstand van de HFR en van de overige nucleaire faciliteiten. De liquiditeitspositie nam af van € 113,2 miljoen tot € 105,9 miljoen. Een fors deel van deze middelen staat niet tot de vrije beschikking van ECN, thans € 67,4 miljoen (2012: € 78,7 miljoen). Het niet vrij ter beschikking staande deel betreft onder meer de Escrow rekeningen ten behoeve van het radioactief afval en de ontvangen voorschotten van EZ. Het aantal medewerkers per ultimo 2013 is toegenomen met 12 personen ten opzichte van ultimo 2012, namelijk van 919 (ECN 496/NRG 423) naar 931 (ECN 492/NRG 439). Het aantal full time equivalenten (FTE's) per ultimo is gestegen van 835 (ECN 452/NRG 383) naar 861 (ECN 450/NRG 411).

Resultaten

De som der bedrijfsopbrengsten nam af tot € 141,8 miljoen (2012: € 145,2 miljoen). Het gerealiseerde resultaat bedraagt -/- € 4,8 miljoen (2012: € 0,35 miljoen).

De inkomsten uit licenties bedroegen € 0,8 miljoen (2012: € 2,7 miljoen).

In 2013 is een bedrijfsresultaat van -/- € 4,8 miljoen gerealiseerd. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door het negatieve bedrijfsresultaat van NRG ad -/- € 8,1 miljoen als gevolg van de stilstand van de HFR en van de overige nucleaire faciliteiten.

De deelneming WEF B.V. heeft in 2013 een positief resultaat gerealiseerd van € 1,1 miljoen na belastingen

(2012: € 0,6 miljoen). De deelneming SunLab B.V heeft in 2013 € 0,2 miljoen verlies gerealiseerd (2012: € 0,2 miljoen verlies) na belastingen. Het totaal behaalde netto resultaat na belasting uit deelnemingen in groepsmaatschappijen bedraagt +/- € 7,1 miljoen.

In 2013 is een totaalbedrag van € 9,4 miljoen (2012: € 9,5 miljoen) geïnvesteerd (inclusief groot onderhoud).

Risico's en onzekerheden

Continuïteitsrisico

NRG heeft een direct financieel effect op het geconsolideerde resultaat van Stichting ECN. In 2013 heeft het negatieve resultaat van NRG een materieel effect op het geconsolideerde resultaat en de vermogenspositie van de stichting. De liquiditeitspositie per balans datum is in 2013 aanzienlijk verslechterd ten opzichte van de situatie eind 2012. In 2014 is een structurele liquiditeitsbehoefte ontstaan. Om de financiële situatie duurzaam te verbeteren is een herstelplan opgesteld. Op basis hiervan heeft de overheid een krediet van 82 miljoen euro verleend. De financiële projecties van het herstelplan vertonen de nodige onzekerheid. Er zullen adequate maatregelen worden getroffen om de risico's te mitigeren.

Commerciële risico's

Met commerciële risico's worden bedoeld de risico's die ECN loopt bij het op commerciële wijze aangaan van verplichtingen. Om deze risico's te mitigeren wordt bij het opmaken van offertes en contracten steeds een risico-inventarisatie gehouden. Indien er risico's worden onderkend dienen er adequate mitigerende maatregelen te worden getroffen alvorens de offerte en/of het contract aan de klant wordt aangeboden. Ter ondersteuning van dit proces is een hulpmiddel, de zogenaamde RAM tool ontworpen.

Markt- en conjuncturele risico's

De markten waarop ECN zich in toenemende mate moet begeven zijn niet allen stabiel en vrij van conjuncturele ontwikkelingen. Ook ligt het gevaar van de zogenaamde captive customer op de loer. Om deze risico's te mitigeren wordt er naar gestreefd om niet afhankelijk te zijn van een of enkele specifieke markten of opdrachtgevers. Business Development zorgt ervoor dat ECN voldoende op de hoogte is van de ontwikkelingen op de verschillende markten en bij de verschillende

marktpartijen. Dit moet ECN in staat stellen om tijdig te kunnen reageren. Daarnaast wordt een actief portfoliomanagement gevoerd om de risico's te spreiden.

Politieke risico's

ECN is voor een belangrijk deel afhankelijk van publieke gelden (subsidies). De ontwikkeling van het innovatiebeleid is politiek bepaald. Door het onderhouden van contacten met Politiek Den Haag kan goed op de ontwikkelingen worden ingespeeld. Het lobbymodel is door de aard van ECN niet toepasbaar. De Minister van Economische Zaken heeft aangegeven het huidige model met verschillende toegepaste technologie instituten weinig overzichtelijk te vinden. In TO2-verband zal meer samenwerking moeten worden gezocht om in deze situatie verbetering te brengen.

Pensioenen

ECN heeft een historisch dossier met een zeer hoog risico voor de vermogens- en liquiditeitspositie van ECN inzake de indexatie van pensioenen. ECN heeft het systeem van indexatie eenzijdig gewijzigd omdat de kosten van het toen geldende systeem niet meer waren op te brengen en de continuïteit van de organisatie in gevaar zou worden gebracht. Een deel van de rechthebbenden verenigd in OMEN heeft hiertegen in juridische procedures bezwaar gemaakt. Voor het geval dat de uiteindelijke uitkomst voor ECN negatief is, zijn scenario's ontwikkeld hoe het beste kan worden opgetreden.

Historisch radio actief afval

ECN heeft een verplichting inzake de afvoer en de opslag van het (historisch) radioactief afval en de ontmanteling van de nucleaire gebouwen en installaties. Dit dossier kent een zeer hoog risico voor de vermogens en liquiditeitspositie van ECN. Door ECN en NRG zijn maatregelen getroffen om de uitgaven zodanig te beheersen dat het gebudgetteerde bedrag niet wordt overschreden. Nieuwe inzichten en onvoorziene omstandigheden kunnen in dit dossier leiden tot aanzienlijke hogere uitgaven.

Vennootschapsbelasting

Het risico van een mogelijke belastingplicht voor de Vennootschapsbelasting bestaat voor ECN. ECN is in overleg met de belastingdienst over dit risico. De Belastingdienst heeft aangegeven dat ECN in ieder geval niet belastingplichtig is tot en met 2015. De door de overheid nader te bepalen fiscale regelgeving vanaf 2016 is bepalend voor een eventuele belastingplicht voor ECN.

Vermogen tot veranderen/kwaliteit interne organisatie

De organisatie is momenteel bezig met een omslag naar een meer marktgerichte organisatie met de daarbij passende cultuur. Om daadwerkelijk alle kansen te benutten in een omgeving die steeds competitiever wordt, is het noodzakelijk de ketengerichtheid en kwaliteitsniveau van de ondersteuning te verhogen. Dat is gelegen in houding, competenties, werkprocessen, cultuur, activiteiten en in leiderschap en managementstijl. Deze onderdelen zijn in 2013 ontwikkeld, enerzijds op een meer structurele wijze door aanpassingen in de organisatiestructuur en de uitvoer van een management development programma. Anderzijds middels Project Staven waarbij een sterke kwaliteitsverbetering in elk afdelingsplan prominent aanwezig is.

Doelmatigheid/projectbeheersing primaire proces en staven

ECN loopt het risico dat er projectverliezen ontstaan, projecten uit de tijd lopen of dat er niet voldoende kwaliteit wordt geleverd. In het kader van doelmatigheid en projectbeheersing is in 2013 een uitgebreide opleiding projectmanagement, via de Prince-II systematiek, uitgerold. Samen met de doorontwikkeling van de RAM-tool, de introductie van een capaciteitsmanagementtool en het mobiliteitsplein geeft dit een impuls aan de projectbeheersing geven.

Vergunningen

Om haar experimentele werk te kunnen doen beschikt ECN over de noodzakelijke vergunningen. Overschrijding van de vergunningsvoorschriften kan leiden tot intrekking van deze vergunningen en het ontstaan van gevaarlijke situaties voor mens en milieu. Om dit te voorkomen beschikt ECN over competente medewerkers, een adequaat managementsysteem en een up-to-date veiligheidscultuur.

Wijziging in de visie toegepast onderzoek

Er wordt gestreefd naar een uniforme aanpak van oneerlijke concurrentie door publieke kennisinstituten binnen het topsectoren beleid. Enerzijds wordt van ECN een meer marktgerichte focus verwacht om aanspraak te kunnen maken op voldoende financiering. Anderzijds wordt ECN door de uniforme aanpak beperkt in haar mogelijkheden. Onderzocht wordt hoe het best met deze spanning kan worden omgegaan. Na overleg in TO2-verband is een gedragscode opgesteld.

Horizon 2020

Horizon 2020 is het programma van de Europese Commissie om Europees onderzoek en innovatie te

stimuleren. Horizon 2020 loopt sinds 1 januari 2014 en is de opvolger van het Zevende Kaderprogramma (KP7). Horizon 2020 krijgt een totaalbudget van ongeveer € 80 miljard voor de periode 2014-2020. Met Horizon 2020 wil de Europese Unie (EU) het concurrentievermogen van Europa vergroten door wetenschap en innovatie te stimuleren. Daarnaast wil de EU het bedrijfsleven en de academische wereld uitdagen om samen oplossingen te bedenken voor maatschappelijke vraagstukken die in heel Europa spelen. In het eerste en tweede kwartaal van 2014 worden voorstellen (en de bijbehorende offertes) ingestuurd. Op veel gebieden is Horizon 2020 nog onvoldoende uitgekristalliseerd. Een verdere verduidelijking wordt pas richting het eind van het jaar verwacht. ECN is goed vertegenwoordigd bij de diverse platformen waar de financiële uitgangspunten worden bediscussieerd. Met name de effecten ten aanzien van de te hanteren tarieven verdienen speciale aandacht.

Verwachtingen voor 2014

Ook in 2014 zullen de nucleaire activiteiten veel aandacht vragen. Het veilig en betrouwbaar bedrijven van de verouderde installaties ter overbrugging van de periode tot de komst van de nieuwe reactor vraagt grote investeringen die door de markt opgebracht moeten worden. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt dat is besloten om ECN een krediet van 82 miljoen euro te verstrekken. Een adequate beheersing van processen en risico's is essentieel om tot een juiste invulling van de aan de financiering gestelde voorwaarden en tot een tijdige realisatie van het Herstelplan te komen. De uitvoering van het Herstelplan is gestart en zal in 2014 gepaard gaan met ingrijpende organisatorische wijzigingen.

Op het gebied van duurzame energie zal het Energie Akkoord een belangrijke katalysator zijn voor allerlei nieuwe initiatieven, en zeker ook ten aanzien van innovatie. Veel daarvan zal ongetwijfeld zijn weg vinden naar de Topsector Energie, en uiteindelijk naar de markt. ECN speelt in dit proces al jaren een onmisbare rol. Onze zorg daarbij is of de dalende EZS-budgetten ons in staat zullen blijven stellen om deze rol met de huidige impact te vervullen.

Petten, 28 november 2014

Ir. P.A.O.G. Korting

2

Geconsolideerde jaarrekening ECN

Geconsolideerde balans

Geconsolideerde balans (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

ACTIVA	Toelichting	31-12-2013	31-12-2012
Vaste Activa			
Immateriële vwaste activa	1	2.745	2.123
Materiële vaste activa	2	47.031	48.886
Financiële vaste activa:			
• Overige deelnemingen	3	136	31
• Effecten	3	5.955	5.869
• Overige vorderingen	3	907	1.773
Totaal financiële vaste activa		6.998	7.673
Totaal vaste activa		56.774	58.682
Vlottende Activa			
Voorraden	4	14.985	11.132
Onderhanden projecten	5	30.209	30.330
Vorderingen en overlopende activa	6	19.362	17.233
Totaal vlottende activa		64.556	58.695
Liquide middelen	7	105.935	113.229
TOTAAL		227.265	230.606

Geconsolideerde balans (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

PASSIVA	Toelichting	31-12-2013	31-12-2012
Groepsvermogen	8		
Aandeel rechtspersoon in het groepsvermogen		18.132	22.939
Aandeel derden in het groepsvermogen		40	41
		18.172	22.980
Voorzieningen			
Voorziening afvloeiingskosten	9	1.710	2.875
Voorziening pensioen indexatie	10	3.719	5.446
Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen	11	845	1.060
Voorziening Regeling Bezwarende Functies (RBF)	12	189	189
Voorziening voor jubileumuitkering	13	1.078	1.078
Voorziening voor radioactief afval	14	105.579	107.771
Voorziening onderhanden projecten	15	4.386	1.468
Andere voorzieningen	16	6.237	6.942
		123.743	126.829
Langlopende schulden			
Langlopende leningen	17	5.816	10.500
		5.816	10.500
Kortlopende Schulden			
Vooruitontvangen van derden	18	45.010	41.510
Crediteuren	18	10.900	8.536
Belastingen en sociale lasten	18	3.593	3.273
Schulden ter zake van overige personeelskosten	18	7.131	7.759
Schulden ter zake van pensioenen	18	3.561	4.190
Overige schulden en overlopende passiva	18	9.339	5.029
		79.534	70.297
TOTAAL		227.265	230.606

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening (x € 1.000)

BEDRIJFSOPBRENGSTEN	Toelichting	2013	2012
Opbrengsten			
• Subsidie door Staat der Nederlanden	19	33.696	34.697
• Opdrachten en overige financiering	20	89.948	80.815
• Wijzigingen in onderhanden projecten en voorraad gereed product		-121	12.101
		123.523	127.613
Geactiveerde productie voor eigen bedrijf	21	8.540	6.331
Overige bedrijfsopbrengsten	22	9.690	11.262
Som der bedrijfsopbrengsten		141.753	145.206
BEDRIJFSLASTEN			
Kosten van grond- en hulpstoffen	23	4.953	6.367
Lonen en salarissen	24	58.037	57.573
Sociale lasten	24	7.197	6.303
Pensioenen	24	9.297	8.523
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	1	459	229
Afschrijvingen op materiële vaste activa	25	8.340	8.081
Overige bedrijfskosten	26	58.263	58.717
Som der bedrijfslasten		146.546	145.793
BEDRIJFSRESULTAAT		-4.793	-587
Aandeel in resultaat van niet geconsolideerde deelnemingen waarin wordt deelgenomen		-98	-7
Financiële baten en lasten	27	616	1.065
Geconsolideerd resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		-4.275	471
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	28	-534	-127
Geconsolideerd resultaat na belastingen		-4.809	344
Waarvan aandeel derden		0	0
Resultaat toekomend aan de rechtspersoon		-4.809	344

Overzicht van totaal resultaat van de rechtspersoon

	2013	2012
Geconsolideerd netto resultaat	-4.809	344
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	0	0
Totaal resultaat na belastingen	-4.809	344

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (x € 1.000)

(volgens de indirecte methode)	2013	2012
Bedrijfsresultaat	-4.793	-587
Afschrijvingen immateriële vaste activa	459	229
Afschrijvingen materiële vaste activa	8.340	8.081
Mutatie voorzieningen	-3.086	19.120
Mutaties in werkkapitaal		
• Onderhanden projecten	121	-12.101
• Voorraden	-3.853	-1.155
• Vorderingen en overlopende activa	-2.129	2.815
• Kortlopende schulden	8.713	-4.564
	2.852	-15.005
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	3.772	11.838
Financiële baten: - ontvangen interest	1.503	1.950
Betaalde winstbelasting	-354	-190
	1.149	1.760
Kasstroom uit operationele activiteiten	4.921	13.598
Investeringen immateriële vaste activa	-1.081	-494
Desinvesteringen immateriële vaste activa	0	0
Investeringen materiële vaste activa	-8.325	-9.010
Desinvesteringen materiële vaste activa	1.840	1.893
(Des) Investeringen overige financiële activa	577	824
	-6.989	-6.787
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.068	6.811
Mutatie financieringen	-4.684	10.500
Financiële lasten (betaalde interest)	-542	-837
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-5.226	9.663
Netto kasstroom	-7.294	16.474
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	0	-325
Mutatie liquide middelen	-7.294	16.149
Beginstand liquide middelen	113.229	97.080
Eindstand liquide middelen	105.935	113.229
Mutatie liquide middelen	-7.294	16.149

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Voor zover niet anders aangegeven zijn alle bedragen in het jaarverslag vermeld in x € 1.000.

Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) is statutair gevestigd te Petten, gemeente Zijpe. De stichting heeft tot doel kennis en ervaring op het gebied van energie te verwerven en ertoe bij te dragen dat deze op doelmatige wijze dienstbaar worden gemaakt aan het algemeen belang en de daarbinnen te onderscheiden deelbelangen.

Activiteiten

De activiteiten van ECN en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit:

- Het verrichten en doen verrichten van fundamenteel, strategisch en op toepassing gericht onderzoek en daarop gerichte studies op werkterreinen die worden bepaald op eigen initiatief, of in opdracht van rijksoverheid, lagere overheden, ondernemingen met inbegrip van elektriciteitsbedrijven, andere maatschappelijke groeperingen en natuurlijke personen.
- Het toegankelijk maken en overdragen van resultaten van onderzoek en studies, zoals bedoeld onder a), alsmede het begeleiden en ondersteunen bij de toepassing van die resultaten.
- Het samenwerken met ondernemingen, met inbegrip van energiebedrijven, en andere onderzoekinstellingen ter zake van onderzoek en studies zoals bedoeld onder a).
- Het leveren van bijdragen aan de coördinatie van onderzoek en studies in Nederland en aan internationale samenwerking op dit gebied.

Groepsverhoudingen

ECN staat aan het hoofd van een groep ondernemingen. Een overzicht van de gegevens, vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW, is onderstaand opgenomen:

Geconsolideerde deelnemingen:

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in geplaatst kapitaal
NRG v.o.f.	Petten, gemeente Schagen	99%
NRG Nuclear Services B.V. *	Arnhem	100%
ECN Wind Energy Facilities B.V.	Petten, gemeente Schagen	100%
ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.	Petten, gemeente Schagen	100%
SunLab B.V.	Petten, gemeente Schagen	100%
Stichting ECN Nucleair **	Petten, gemeente Schagen	

* NRG Nuclear Services B.V. draagt zorg voor de vercommercialisering van licentierechten op het gebied van de belading van reactoren in de USA.

** Stichting ECN Nucleair is voor 100% in de consolidatie betrokken omdat Stichting ECN 100% zeggenschap heeft in Stichting ECN Nucleair. Stichting ECN Nucleair is houder van het overige 1% belang in NRG v.o.f. Stichting ECN Nucleair is de rechtsopvolger van ECN Nucleair B.V.

Niet-geconsolideerde deelnemingen

Voor een specificatie van de niet-geconsolideerde deelnemingen wordt verwezen naar de toelichting op de deelnemingen in de geconsolideerde balans.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van ECN zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen, waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Ingeval van een te verwaarlozen betekenis voor het beeld van de geconsolideerde jaarrekening zijn deze deelnemingen buiten de consolidatie gehouden. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van ECN. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen, onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht. De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen reële waarden. Betaalde goodwill wordt in het jaar van aankoop van de rechtspersoon volledig ten laste van het resultaat gebracht. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten

Onder de financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als deze afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Financiële derivaten waarbij de onderliggende waarde niet beursgenoteerd is worden tegen kostprijs opgenomen. Indien per balansdatum de reële waarde lager is dan de kostprijs dan wel negatief is, wordt het derivaat ten laste van de winst- en verliesrekening afgewaardeerd naar de lagere reële waarde.

Omrekening van vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers die geldt op de datum van de transactie. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Vergelijkende cijfers

Ter wille van het inzicht en de vergelijkbaarheid heeft een herrubricering plaatsgevonden voor de vergelijkende cijfers. De herrubricering heeft geen invloed op het resultaat en het vermogen.

De belangrijkste herrubriceringen betreffen:

- De lening EZ in 2012 (10.500) van Vooruitontvangen derden onder Kortlopende Schulden naar Langlopende Schulden.
- De toevoeging inflatiecorrectie voorziening radioactief afval in 2012 (1.461) van Financiële lasten naar Overige bedrijfskosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd, met uitzondering van de rechten op opslagruimte voor radioactief afval, die zijn gewaardeerd c.q. afgeschreven op grond van het aantal verbruikte HABOG posities. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de vervaardigingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen. De kosten die noodzakelijk worden geacht voor de afwikkeling van de herstelverplichting voor ontmantelingskosten van gebouwen, worden geactiveerd als onderdeel van de boekwaarde van het actief. Materiële activa in aanbouw worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en indien van toepassing verminderd met bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit materiaalkosten, directe arbeidskosten en een toerekenbaar deel van de indirecte productiekosten. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Financiële vaste activa

De niet-geconsolideerde deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt

uitgeoefend, worden gewaardeerd op de netto vermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze netto vermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van ECN.

Deelnemingen met een negatieve netto vermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de stichting geheel of ten dele instaat voor de schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de stichting ten behoeve van deze deelnemingen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd), die eveneens niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde. Wanneer de marktwaarde lager is dan de geamortiseerde kostprijs wordt een bijzondere waardevermindering verantwoord. Terugneming van een bijzondere waardevermindering geschiedt tot maximaal de geamortiseerde kostprijs die zou zijn bepaald als geen sprake zou zijn geweest van een bijzondere waardevermindering.

Vorraden

De post voorraden bestaat uit grond- en hulpstoffen t.b.v. de dagelijkse operationele activiteiten en brandstoffen nodig voor de bedrijfsvoering van de Hoge Flux Reactor (HFR). De voorraad grond- en hulpstoffen wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, welke is bepaald op de gemiddelde inkoopprijs, of lagere netto-opbrengstwaarde. De voorraad brandstoffen

wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, gebaseerd op het FIFO principe of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraad items.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten wordt gewaardeerd tegen bestede kosten, vermeerderd met toegerekende winst, verminderd met de op balansdatum reeds gedeclareerde termijnen en op balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De bestede kosten omvatten het directe materiaalverbruik, de gerealiseerde mensuren en apparatuureenheden tegen kostprijstarief en de overige kosten, die rechtstreeks aan het onderzoeksproject kunnen worden toegerekend. De aan het project toe te rekenen financieringsbate wordt bepaald op basis van de op balansdatum aan het project bestede kosten. De op de onderhanden projecten betrekking hebbende gedeclareerde termijnen, worden in mindering gebracht op onderhanden projecten. Een eventueel hieruit voortvloeiend negatief saldo onderhanden projecten wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden op individuele basis vastgesteld en in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staat, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Aandeel van derden in het groepsvermogen

Het aandeel van derden in het groepsvermogen betreft het minderheidsbelang van derden in het eigen vermogen van geconsolideerde maatschappijen. Het aandeel van derden in het resultaat van geconsolideerde maatschappijen wordt in de winst-en verliesrekening in mindering gebracht op het groepsresultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

In 2006 is het pensioenreglement gewijzigd, waardoor het karakter van de pensioenregeling is veranderd van een toegezegde pensioenregeling naar een toegezegde bijdrageregeling. Bij deze regeling betaalt de stichting vaste bijdragen aan pensioenverzekeraars en fondsen en heeft de stichting geen nadere betalingsverplichtingen dan deze vaste bedragen. De bedragen worden als kostenpost opgenomen wanneer deze verschuldigd zijn.

Deze pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder' benadering. In deze benadering wordt aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo, ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de groep en worden in de balans opgenomen in een voorziening.

De voorziening pensioenindexatie wordt gewaardeerd tegen contante waarde.

Langlopende personeelsbeloningen welke deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea, tijdelijk verlof en dergelijke hebben een langlopend karakter. De netto verplichting voor de personeelsbeloningen is het bedrag van de toekomstige uitkeringen die werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in huidige en vorige verslagperioden. Actuariële winsten en verliezen op overige langlopende personeelsbeloningen worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Vertrekregelingen betreffen verplichtingen uit hoofde van het vóór de nominale pensioendatum beëindigen van dienstverbanden met werknemers. Ontslagvergoedingen worden verwerkt indien aantoonbaar sprake is van een verplichting tot beëindiging van dienstverbanden met werknemers. Vergoedingen worden tegen reële waarde opgenomen. De verplichting wordt als zodanig opgenomen en toegelicht onder de voorzieningen. Voor bonusregelingen en winstdelingen op basis van de relevante prestatieregelingen wordt een verplichting onder kortlopende schulden opgenomen.

Voorziening voor radioactief afval

Deze voorziening is bestemd voor de kosten van toekomstige verwerking c.q. opslag van op balansdatum aanwezig radioactief afval en de afwikkeling van de herstelverplichting van ontmantelingskosten van nucleaire gebouwen en installaties. Het deel van de voorziening bestemd voor de kosten van toekomstige verwerking c.q. opslag van op balansdatum aanwezig radioactief afval wordt gewaardeerd op basis van nominale waarde. De voorziening voor de afwikkeling van de herstelverplichting van ontmantelingskosten van nucleaire gebouwen en installaties wordt jaarlijks gecorrigeerd voor inflatie.

Voorziening afvloeiingskosten

Deze voorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten als gevolg van het beëindigen van de regeling 'Energie Onderzoek Subsidie' (EOS). De voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten als uitvloeisel van een geformaliseerd sociaal plan en de implementatie na balansdatum van een reorganisatieplan. Tevens zijn hier de kosten voorzien die voortkomen uit de reorganisatie van de stafafdelingen in 2013. Deze voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten gebaseerd op het geformaliseerde sociaal plan en de implementatie na balansdatum van het reorganisatieplan.

Overige Voorzieningen

Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bedrijfsopbrengsten

Onder de bedrijfsopbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit hoofde van de in het verslagjaar verleende diensten en geleverde producten, onder aftrek van de over de omzet geheven belastingen. Opbrengsten van projecten worden opgenomen naar rato van voortgang. De bestede kosten van deze projecten worden aan dezelfde periode toegerekend.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en verliesrekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarvan de opbrengsten zijn gederfd/waarvan het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Aandeel in resultaat van deelnemingen

Als resultaat van deelnemingen, waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de stichting toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij ECN geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Bij deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, wordt het dividend als resultaat aangemerkt. Verwerking hiervan vindt plaats onder 'financiële baten en lasten'.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij zo nodig rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening. Actieve belasting- latenties (indien van toepassing) worden slechts gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

De specificatie en het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt

	HABOG	Concessies, vergunningen en intellectuele eigendommen	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	Totaal 2013	Totaal 2012
Aanschafwaarde					
Per 1 januari	1.697	1.164	484	3.345	2.851
Investeringen	0	234	847	1.081	494
Desinvesteringen	0	-359	0	-359	0
Per 31 december	1.697	1.039	1.331	4.067	3.345
Afschrijvingen					
Per 1 januari	-617	-487	-118	-1.222	-993
Afschrijving boekjaar	-154	-266	-39	-459	-229
Desinvesteringen	0	359	0	359	0
Per 31 december	-771	-394	-157	-1.322	-1.222
Boekwaarde					
Per 1 januari	1.080	677	366	2.123	1.858
Investeringen	0	234	847	1.081	494
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijving boekjaar	-154	-266	-39	-459	-229
Per 31 december	926	645	1.174	2.745	2.123

HABOG betreft extra rechten op opslagruimte voor hoog radioactief splijtstof afval bij Covra N.V. De boekwaarde ultimo 2013 bedraagt 926 en is gebaseerd op de nog te gebruiken HABOG posities.

Onder de post concessies, vergunningen en intellectuele eigendommen zijn tevens software licenties opgenomen. Intellectuele eigendommen en de kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Onder de post kosten van onderzoek en ontwikkeling is ontwikkelde software geactiveerd. Een deel van deze software (1.126) is per ultimo 2013 nog in ontwikkeling en daarom nog niet afgeschreven.

2. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

De specificatie en het verloop van de materiële vaste activa is als volgt

	Gebouwen en terreinen	Bedrijfsinst. en inrichting	Instrumenten en machines	Bedrijfsmiddelen in uitvoering	Totaal 2013	Totaal 2012
Aanschafwaarde						
Per 1 januari	83.259	55.537	65.058	2.437	206.291	201.609
Investerings	2.904	972	3.580	870	8.326	9.010
Overboekingen	18	35	80	-133	0	77
Desinvesteringen	-1.261	0	-732	-1.573	-3.566	-4.405
Per 31 december	84.920	56.544	67.986	1.601	211.051	206.291
Afschrijvingen						
Per 1 januari	-54.919	-43.647	-58.840	0	-157.406	-151.760
Afschrijving boekjaar	-3.610	-1.749	-2.981	0	-8.340	-8.081
Overboekingen	0	0	0	0	0	-77
Desinvesteringen	1.261	0	465	0	1.726	2.512
Per 31 december	-57.268	-45.396	-61.356	0	-164.020	-157.406
Boekwaarde						
Per 1 januari	28.340	11.890	6.218	2.437	48.886	49.849
Investerings	2.904	972	3.580	870	8.325	9.010
Overboekingen	18	35	80	-133	0	0
Desinvesteringen	0	0	-267	-1.573	-1.840	-1.893
Afschrijving boekjaar	-3.610	-1.749	-2.981	0	-8.340	-8.081
Per 31 december	27.652	11.148	6.630	1.601	47.031	48.886

Onder gebouwen en terreinen is ultimo 2013 een bedrag van 11.122 voor decommissioning opgenomen (2012: 11.781).

De afschrijving geschiedt lineair, waarbij de volgende termijnen worden gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen 20 tot 30 jaar
- Tijdelijke gebouwen en terreinvoorzieningen 10 jaar
- Bedrijfsinstallaties en -inrichting 10 jaar
- Instrumenten, machines e.d. 5 jaar
- Computerapparatuur en programmatuur 3 jaar

De herstellkosten decommissioning nucleaire gebouwen en installaties worden afgeschreven met ingang van 31 december 2000 tot het moment van herstel c.q. decommissioning.

Het terrein is in 1957 van Staatsbosbeheer in erfpacht verkregen. De termijn van erfpacht is gedurende 2009 verlengd met 20 jaar en loopt nu tot 2051.

3. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

		2013	2012
Stand per 1 januari		31	33
• Investerings	192	0	
• Desinvesteringen	0	-1	
• Resultaat deelnemingen	-87	-1	
		105	-2
Stand per 31 december		136	31

Overige deelnemingen

De volgende deelnemingen in kennis- en overige ondernemingen zijn ultimo 2013 tegen de daarbij vermelde waarde opgenomen.

	Vestigingsplaats	ECN belang (in %)	2013	2012
Sundye B.V.	Petten	100,0	16	16
Aster Intellectual Properties B.V.	Veessen	18,0	0	0
BO2 Energy Concepts B.V.	Petten	100,0	4	5
ToN2 B.V.	Petten	95,0	0	3
Solar Academy B.V.	Petten	100,0	0	0
Sulphcatch B.V.	Petten	100,0	0	0
Fest GmbH	Achen	100,0	2	7
ECN New Energy Technologies Co China	Beijing	100,0	114	0
Totaal per 31 december			136	31

De deelneming ECN New Energy Technologies Co is in 2013 opgericht.

Bovenstaande vennootschappen waar overheersende zeggenschap is, zijn niet meegeconsolideerd, omdat deze gezamenlijk van te verwaarlozen betekenis zijn.

Effecten

De effectenportefeuille bestaat geheel uit obligaties van één fonds dat in september 2015 expireert. De nominale waarde van de portefeuille ultimo 2013 bedraagt 6.013 (2012: 6.013). De marktwaarde ultimo 2013 bedraagt 5.955 (2012:5.869).

Het verloop van de portefeuille

	2013	2012
Stand per 1 januari	5.869	5.592
• Waardeverschillen	86	277
Stand per 31 december	5.955	5.869

Overige vorderingen

Onder de Overige vorderingen is de vordering op Mallinckrodt B.V. (voorheen Covidien B.V.) uit hoofde van verschuldigde leasetermijnen inzake het leasecontract Molybdeenbouw opgenomen. De basis hiervoor is een investering van 20.000 en een contract met doorlooptijd van 20 jaar. Op grond van een contractuele bepaling heeft per 2006 een renteherziening plaatsgevonden, waardoor de leaseprijs voor de op dat moment nog resterende termijnen (40 kwartalen) opnieuw is vastgesteld. De nog openstaande vordering ultimo 2013 bedraagt: 1.773. De aflossing in 2013 bedraagt 866 en is als zodanig opgenomen onder de vlottende activa.

Het verloop van de Overige vorderingen

	2013	2012
Stand per 1 januari	1.773	2.600
• Overboeking naar vorderingen en overlopende activa	-866	-827
Stand per 31 december	907	1.773

Specificatie van de vorderingen naar looptijd

	< 1 jaar	> 1 jr. < 5 jr.	> 5 jaar	Totaal
• Leasecontract Covidien Molybdeenbouw	866	907		1.773

Vlottende activa

4. Voorraden

Voorraden	2013	2012
Voorraad magazijn	127	145
Voorraad scanners	234	276
Voorraad brandstof HFR	14.624	10.711
Stand per 31 december	14.985	11.132

In de voorraad brandstof HFR is vooruitbetaalde voorraad opgenomen ad. 472 (2012: 768).

5. Onderhanden projecten

Onderhanden projecten	2013	2012
• Onderhanden projecten	30.209	30.330
• Voorziening op onderhanden projecten*	-4.386	-1.468
• Voorziening op EU-projecten*	-5.695	-6.057
Stand per 31 december	20.128	22.805

* De hierboven genoemde voorzieningen zijn aan de creditzijde van de balans opgenomen.

6. Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van benodigde voorzieningen. De vorderingen vervallen binnen één jaar en zijn als volgt verdeeld.

	2013	2012
• Handelsdebiteuren	13.938	12.580
• Overige vorderingen en overlopende activa	5.424	4.653
Stand per 31 december	19.362	17.233

Per ultimo 2013 is een voorziening voor dubieuze debiteuren van 699 (2012: 437) getroffen.

Het verloop van de totale voorziening dubieuze debiteuren is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	437	414
• Toevoeging	300	68
• Onttrekking	-7	0
• Vrijval	-31	-45
Stand per 31 december	699	437

7. Liquide middelen

Van het totaal van de liquide middelen staat 67.359 niet ter vrije beschikking (zie specificatie hierna). De spaargelden van ECN zijn verpand tot maximaal de waarde van de verstrekte kredietfaciliteit bij de ING Bank (5.000).

	2013	2012
• Kas	4	4
• Deutsche Bank	13.197	13.629
• ING	92.734	99.596
Stand per 31 december	105.935	113.229

Niet ter vrije beschikking staan:

	2013	2012
• ING Escrow account	46.634	64.502
• ING 6e en 7e kader rekeningen	7.171	1.118
• Sale en lease back verplichting bij WEF BV	0	3.274
• Vooruitontvangen bedrag inzake reorganisatie	1.710	2.875
• Meetmast RWE	913	730
• ADEM project	6.788	4.030
• Solliance project	4.143	2.210
Totaal	67.359	78.739

Aan de ING Escrow rekeningen wordt jaarlijks de op bankrekeningen verkregen rente toegevoegd. Op de ING Escrow rekeningen afkomstig uit 2004 en 2006 wordt dit bedrag aangevuld tot een rente van 5% op jaarbasis. Deze rentedotatie geschiedt vanuit de vrije liquide middelen van ECN en bedraagt in 2013 737 (2012: 856).

Passiva

8. Groepsvermogen

Voor de toelichting op het eigen vermogen verwijzen wij naar de enkelvoudige jaarrekening. Het aandeel van derden in het groepsvermogen betreft kapitaal inbreng van de stille vennoten in ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.

Voorzieningen

De hieronder vermelde voorzieningen hebben overwegend een lange termijnkarakter.

	2013	2012
Voorziening afvloeiingskosten	9	1.710
Voorziening pensioen indexatie	10	3.719
Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen	11	845
Voorziening Regeling Bezwarende Functies (RBF)	12	189
Voorziening voor jubileumuitkering	13	1.078
Voorziening voor radioactief afval	14	105.579
Voorziening onderhanden projecten	15	4.386
Andere voorzieningen	16	6.237
	123.743	126.829

9. Voorziening afvloeiingskosten

Deze voorziening is bestemd ter dekking van kosten als gevolg van de afvloeiing van personeel ten gevolge van reorganisaties.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	2.875	3.871
• Onttrekking	-1.165	-2.350
• Vrijval	0	0
• Toevoeging	0	1.354
• Rentedotatie	0	0
	-1.165	-996
Stand per 31 december	1.710	2.875

10. Voorziening pensioen indexatie

De tot en met 2006 opgebouwde (premiervrije) pensioenaanspraken voor zowel de nog actieve medewerkers als de oud medewerkers zijn ondergebracht bij pensioenverzekeraar Centraal Beheer Achmea (CBA). De pensioenvoorziening, zoals gepresenteerd, heeft feitelijk het karakter van 'nog te betalen premies aan CBA'; ofwel dit betreft geen in eigen beheer opgebouwde pensioenverplichting. Genoemde aanspraken, behoudens de aanspraken die zijn gebaseerd op het pensioenreglement van 1964 (de aanspraken met een vaste 3% jaarlijkse stijging), zullen door ECN en NRG jaarlijks voorwaardelijk worden geïndexeerd zoals hierna beschreven. De financiering van de indexering geschiedt separaat van de ingaande 1-1-2007, nieuwe pensioenregeling bij het ABP. De regeling streeft naar indexering ter hoogte van de prijsindex, doch is in enig jaar beperkt tot hetgeen met de hiervoor beschikbare middelen kan worden verkregen. In verband hiermede zijn daartoe de indexeringsclausules in de verschillende pensioenreglementen (eenzijdig) aangepast. Met deze indexeringssystematiek wordt, binnen de beperkte financiële ruimte, maximaal aansluiting gezocht bij hetgeen marktconform is.

Voor de financiering van de indexering zijn de volgende middelen beschikbaar, respectievelijk stellen ECN/NRG vanaf 2007 de volgende middelen beschikbaar:

- Gedurende een periode van 10 jaar zullen ECN/NRG een jaarlijks vast bedrag van 2 miljoen storten in het depot.
- Gedurende een periode van 10 jaar zal jaarlijks bij voorrang een uitkering van 1 miljoen van het behaalde resultaat worden gestort in het depot (preferente bijdrage). Deze uitkering is uitsluitend afhankelijk van een voldoende resultaat. Bij een positief resultaat kleiner dan 1 miljoen, zal het volledige resultaat worden gestort in het depot.
- Gedurende een periode van 10 jaar zal jaarlijks een uitkering van 1/3 van het positieve resultaat tussen 1 en 4 miljoen worden gestort in het depot. Deze uitkering is uitsluitend afhankelijk van een resultaat dat groter is dan 1 miljoen.
- Gedurende een periode van 10 jaar zal jaarlijks een uitkering van de helft van het positieve resultaat boven 4 miljoen worden gestort in het depot. Deze uitkering is uitsluitend afhankelijk van een resultaat dat groter is dan 4 miljoen.
- Onder resultaat wordt verstaan het netto geconsolideerde resultaat na belastingen.

Begin 2006 is een voorziening getroffen voor de vaste storting van 2 miljoen euro per jaar op geconsolideerd

niveau. Rekening houdend met een rentepercentage van 5% is de contante waarde bepaald op 16,2 miljoen euro. Deze voorziening wordt jaarlijks tegen de contante waarde opgenomen, waarbij de vaste storting voor het komend jaar wordt opgenomen onder de kortlopende schulden (reclassificatie).

Het verloop van deze voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	5.446	7.091
• reclassificatie	-2.000	-2.000
• vrijval	0	0
• toevoeging	0	0
• rentedotatie	273	355
	-1.727	-1.645
Stand per 31 december	3.719	5.446

In 2013 is ten behoeve van de indexering geconsolideerd totaal 3.109 naar CBA overgemaakt, bestaande uit de toegezegde vaste jaarlijkse bijdrage (2.000) en de resultaatafhankelijke bijdrage over 2012 (1.109). Hierdoor is een indexatie van 1,032 % (2012: 1,257%) over opgebouwde premievrije rechten bij CBA gerealiseerd. Vanwege het negatieve nettoresultaat is de bijdrage voor 2013 alleen de vaste jaarlijkse bijdrage van 2.000.

Het dekkingspercentage bij het ABP is op 31-12-2013 op 105,9% (2012: 96,0%) bepaald.

Herstelplan

ABP werd, net als vele andere pensioenfondsen, in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom werd toen een herstelplan opgesteld. Hierin staat wat men wil doen om de financiële situatie binnen 5 jaar te verbeteren. Dit plan is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank, de toezichthouder van de Nederlandse pensioenfondsen.

Belangrijkste punten uit het herstelplan

- Zolang de dekkingsgraad lager is dan 104,3% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling;
- De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkingsgraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren, geldt er een tijdelijke herstelopslag op de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen;
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is;

- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kunnen bijvoorbeeld de pensioenen worden verlaagd.

11. Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen

Uit de pensioenregeling 1999 is het Overgangsrecht artikel 24 lid 7, compensatie-uitkering bij uittreden, gehandhaafd. Deze uitkering, gebaseerd op een aflopende staffel gekoppeld aan de jaren 2000 t/m 2018, genereert een ontslaguitkering van 3 maandsalarissen in 2000 tot 1,25 maandsalaris in 2018. Met inachtneming van fiscale grenzen zoals deze gelden bij jubilea en ontslaguitkeringen wordt deze vergoeding verstrekt aan medewerkers die aansluitend aan het dienstverband met pensioen gaan.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	1.060	1.135
• Onttrekking	-268	-132
• Vrijval	0	0
• Rentedotatie	53	57
	-215	-75
Stand per 31 december	845	1.060

12. Voorziening Regeling Bezwarende Functies (RBF v/h FLO)

Medewerkers werkzaam in continudienst konden vanaf de leeftijd van 57,5 jaar gebruik maken van de regeling Functioneel Leeftijdsontslag Ontslag (FLO). In verband met de gewijzigde wetgeving is deze regeling vanaf 2006 niet meer toegestaan. In overleg met betrokkenen is in 2006 een nieuwe regeling overeengekomen die per 1 januari 2007 geëffectueerd is. De nieuwe Regeling Bezwarende Functies (RBF) voorziet in een toekenning van een persoonlijk budget, gedurende de periode van werken in een bezwarende functie. De werknemer kan met dit budget binnen een levensloopregeling een levenslooptegoed opbouwen, dat kan worden opgenomen ter financiering van levensloopverlof voorafgaande aan de pensioendatum. Daarnaast is

voor medewerkers een overgangsregeling afgesproken. De overgangsregeling regelde het alsnog toekennen van persoonlijk budget over de jaren, waarin men in een bezwarende functie had gewerkt (tot 2006) en per leeftijdscohort daarnaast een compensatie in de vorm van extra verlofaanspraken. Hiervoor is een voorziening opgenomen. Hierbij is er van uitgegaan dat de Belastingdienst de overgangsregeling op onderdelen als een fiscaal onzuivere pensioenregeling beschouwt en 26% (t/m 2010) respectievelijk 52% (vanaf 2012) boete berekent over de toegekende verlofaanspraken.

De onttrekking aan deze voorziening bestaat uit 2 delen: betalingen aan de bestaande groep uitkeringsgerechtigden uit de oude FLO-regeling en de betalingen aan de huidige medewerkers in de vorm van een toekenning van een persoonlijk budget uit de nieuwe RBF-regeling. De betaling van het persoonlijke budget is ten laste van deze voorziening genomen, evenals de kosten dit jaar voor de bestaande groep uitkeringsgerechtigden van de oude FLO-regeling. Het verloop van de voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	189	363
• Onttrekking	0	-8
• Vrijval	0	-166
• Toevoeging	0	0
• Rentedotatie	0	0
	0	-174
Stand per 31 december	189	189

13. Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	1.078	1.146
• Onttrekking	-109	-146
• Toevoeging	78	44
• Rentedotatie	31	34
	0	-68
Stand per 31 december	1.078	1.078

Uitgangspunten voor de vaststelling van de voorziening zijn geweest:

- het personele bestand per 1-1-2014 en een uitval van 3%;
- een rentedotatie 5% per jaar;
- een salarisontwikkeling 2% per jaar.

14. Voorziening voor radioactief afval

Deze voorziening is bestemd voor de kosten van toekomstige behandeling c.q. opslag van radioactief afval en de afwikkeling van de herstelverplichting voor ontmantelingskosten.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	107.771	86.753
• onttrekking	-8.898	-6.837
• inflatiecorrectie	1.102	1.461
• dotatie	5.604	26.394
	-2.192	21.018
Stand per 31 december	105.579	107.771

De stand per 31 december 2013 kan als volgt worden gesplitst:

Voorziening voor decommissioning van nucleaire gebouwen en installaties	25.155
Voorziening voor radioactief afval	80.424

De voorziening radioactief afval heeft voornamelijk betrekking op het project RAP. Het project betreft het afvoeren van radioactief materiaal van Petten naar Covra. Het is een complex en omvangrijk project dat veel deelaspecten kent en waarin aannames zijn gemaakt over de wijze waarop afval wordt omgepakt, vervoerd en aangeboden wordt aan Covra.

Veel zaken worden pas tijdens het scheidingsproces definitief vastgesteld en dat is de ultieme toets van de veel gedane aannames. Belangrijke schattingselementen waarover gedurende het proces meer informatie wordt verkregen betreffen: de verhouding in hoog, middel en laag radioactieve vaten, de timing van afvoer van de vaten en het proces van afvoer. Als gevolg van overeengekomen contracten, vertragingen en een verbeterd

inzicht in de kosten van de verwerking van het historisch radioactief afval is de kostenraming in 2013 met 4.790 naar boven bijgesteld. Daarnaast benadrukken wij de volgende onzekerheden:

- De voorziening voor radioactief afval dient mede ter dekking van de afvoerkosten van vaten met als alphahoudend geïnclassificeerd afval. Alphahoudend afval is afwijkend van het overig radioactief afval waardoor de afvoerroute voor alphahoudend afval niet zondermeer dezelfde is als voor het overige radioactief afval. Naar alle waarschijnlijkheid zullen er andere oplossingen moeten worden bedacht. Er is binnen het projectteam RAP een commissie ingesteld die werkt aan verschillende scenario's voor de afvoer van dit alphahoudende afval. Per heden is er echter geen duidelijkheid over de wijze waarop deze vaten afgevoerd kunnen worden. Hierdoor is sprake van een uitzonderlijke situatie waarbij geen betrouwbare schatting gemaakt kan worden voor eventuele meerkosten. Derhalve zijn de kosten voor de afvoer van alphahoudende afval ingeschat voor de elementen waarbij wel een betrouwbare schatting te maken is. Dat zijn alle elementen die ook van toepassing zijn op de afvoer van de vaten die geen alphahoudend afval bevatten. De langlopende lening van het ministerie van economische zaken die per 31 december 2013 € 5,8 miljoen groot is, kan worden aangewend voor de eventuele meerkosten voor afvoer van het radioactief afval.
- Met Covra bestaat een discussie over de kosten verbonden aan het in 2014 aflopende Habog-contract. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat dit geen materiële gevolgen heeft voor de hoogte van de voorziening.

De onttrekking in 2013 aan de voorziening betreft met name gemaakte kosten inzake voorbereidingen op het verwerken van historisch afval. De inflatiecorrectie voor 2013 bedroeg 1.102 (2012: 1.461).

Met Covra bestaat een discussie over de kosten verbonden aan het in 2014 aflopende Habog-contract. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat dit geen materiële gevolgen heeft voor de hoogte van de voorziening.

15. Voorziening onderhanden projecten

De voorziening onderhanden projecten dient ter correctie van de waarde van de onderhanden projecten, uit hoofde van dekking van een mogelijk risico voor

kostenoverschrijding van in uitvoering zijnde projecten.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

	2013	2012
Stand per 1 januari	1.468	991
• Onttrekking	-65	-260
• Vrijval	0	0
• Toevoeging	2.983	737
	2.918	477
Stand per 31 december	4.386	1.468

16. Andere voorzieningen

Onder de 'Andere voorzieningen' zijn opgenomen de voorzieningen voor 'Renovatie Loodcellen', 'tariefverschillen EU projecten', 'demontage activa SOFC' en deelnemingen.

	2013	2012
Stand per 1 januari	6.942	7.008
• Onttrekking	-31	119
• Vrijval	-940	-216
• Toevoeging	266	31
	-705	-66
Stand per 31 december	6.237	6.942

De voorziening bestaat uit

	2013	2012
Tariefverschillen EU projecten	5.695	6.057
Claim licentie	0	322
Loodcellen	458	458
Valuta risico	0	31
Voorziening deelneming Solar Academy B.V.	6	6
Demontage activa SOFC	45	45
Voorziening deelneming Sulphcatch B.V.	23	23
Voorziening deelneming ToN2 B.V.	10	0
	6.237	6.942

Er is een voorziening opgenomen van 5.695 (2012: 6.057) voor de ingeschatte, financiële gevolgen van de herziende/nog te herziende declaraties met betrekking tot nog niet afgewikkelde projecten bij de Europese Unie (EU). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door aanpassingen in de methodiek voor de tariefbepaling,

als gevolg van gedane bevindingen gedurende audits uitgevoerd namens/door de Europese Commissie. De voorziening voor reiniging en onderhoud loodcellen is getroffen in het kader van de Hot Cell Laboratories (HCL). De voorziening is gebaseerd op ervaringscijfers wat betreft de reinigingskosten per cel.

Eind 2009 is besloten de SOFC activiteiten te stoppen omdat er geen toekomst voor dit onderzoeksprogramma werd voorzien. Van de opgenomen voorziening resteert nog een klein deel ter dekking van de nog te verwachten kosten voor demontage en afvoer van de betrokken testfaciliteiten.

17. Langlopende Schulden

De langlopende schulden bestaan uit:

	2013	2012
Stand per 1 januari	10.500	0
• Opname	0	10.500
• Toevoeging rente	106	0
• Vrijval	-4.790	0
	-4.684	10.500
Stand per 31 december	5.816	10.500

Deze lening betreft een lening verstrekt door het Ministerie van Economische Zaken ten behoeve van meerkosten van de afvoer van historisch radioactief afval. Deze was in 2012 reeds verstrekt, maar stond gerubriceerd onder 'Vooruitontvangen van derden'. De verschuldigde rente is gelijk aan de rente die ECN ontvangt ter zake van de bankrekening en wassen direct aan bij de Hoofdsom. De lening is verstrekt voor een periode die loopt totdat alle bijzondere opruimingskosten zijn voldaan, doch uiterlijk tot 1 januari 2019. Ervan uitgaande dat er invulling gegeven gaat worden aan de leningsvoorwaarden is een bedrag van 4.790 ten gunste van de exploitatie verantwoord. Deze mutatie is verwerkt vanwege de verhoging van de voorziening radioactief afval (meerkosten).

18. Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan één boekjaar:

	2013	2012
1. Vooruitontvangen van derden	45.010	41.510
2. Crediteuren inzake leveringen en diensten van derden	10.900	8.536
3. Belastingen en sociale lasten		
• Vennootschapsbelasting	215	43
• Omzetbelasting	0	0
• Loonbelasting	3.378	3.230
4. Schulden ter zake van overige personeelskosten		
• Pensioenlasten	3.561	4.190
• Overige personele lasten	674	991
• Reservering vakantietoelage en verlofgoeden	6.457	6.768
5. Overige schulden en overlopende passiva		
• Vooruitontvangen gelden 6e & 7e kaderrekeningen	7.171	1.118
• Overige diverse schulden	2.168	3.911
Stand per 31 december	79.534	70.297

Zowel de post 'Vooruit ontvangen van derden' als de post 'Vooruit ontvangen gelden 6e en 7e kaderrekeningen' bevat ontvangen voorschotten voor partners van lopende projecten, die ECN in haar rol van projectcoördinator van de EU heeft ontvangen dient door te geven.

Financiële instrumenten

Hieronder worden de met financiële instrumenten verbonden risico's toegelicht:

Valutarisico

Voor de meeste transacties met leveranciers en afnemers hanteren ECN en dochterondernemingen de euro als betalingsvaluta. Het valutarisico van ECN en haar dochtermaatschappijen is daardoor beperkt tot een niet significant aantal transacties buiten de eurozone. NRG maakt gebruik van termijncontracten om valutarisico's af te dekken op de aankoop van grondstoffen. Op het moment dat het inkoopcontract in vreemde valuta wordt getekend, wordt de termijn koers vastgelegd voor het moment dat de transactie wordt gerealiseerd. Per 31 december 2013 staan er geen valuta contracten open.

Renterisico

Het belangrijkste renterisico dat ECN geconsolideerd loopt is een verschil tussen opbrengsten van beleggingen en liquide middelen versus de benodigde rentetoevoeging aan voorzieningen. Door een actief middenbeheer tracht ECN dit risico zo veel mogelijk te verkleinen.

Kredietrisico

Dit wordt gereduceerd door zo veel mogelijk zaken te doen met derden met een goede kredietwaardigheid en een actief debiteurenbeheer.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

- ECN is, als firmant van NRG, hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van deze vennootschap. Tevens is ECN Wind Energy Facilities B.V., als 100% dochter van ECN, hoofdelijk aansprakelijk als behorend vennoot voor de schulden van ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.
- ECN heeft gedurende het jaar 2004 een bedrag van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) ontvangen ter grootte van ruim 15.800. In 2006 is een bedrag van EZ ontvangen ter grootte van 8.100. In 2012 is een bedrag van 35.000 van EZ ontvangen. Deze bedragen zijn bestemd voor de betaling van de werkzaamheden met betrekking tot het opruimen van radioactief afval. Ingeval ECN, door welke omstandigheid dan ook, niet in staat zal zijn die werkzaamheden zelf dan wel onder haar regie uit te voeren, dan bestaat de verplichting het dan nog niet bestede bedrag aan EZ terug te betalen. Het doen van betalingen ten laste van deze specifiek daartoe geopende Escrow-rekening kan alleen plaatsvinden indien betalingsopdrachten door beide partijen (EZ en ECN) zijn getekend. Van het bedrag dat in 2012 is ontvangen is in 2013 een bedrag van 4.790 ten gunste van de exploitatie verantwoord. Deze mutatie is, vooruitlopend op de definitieve goedkeuring van het ministerie van Economische Zaken verwerkt vanwege de verhoging van de voorziening radioactief afval (meerkosten).
- Het terrein is in 1957 van Staatsbosbeheer in erfpacht verkregen. De termijn van erfpacht is in 2009 verlengd met 20 jaar en loopt nu tot 2051. De jaarcanon is per 1 januari 2006 vastgesteld op 204 per jaar en dient per 1 januari 2009 opnieuw te worden geïndexeerd op grond van de ontwikkeling van de Consumentenprijsindex, reeks alle huishoudens. Deze indexatie heeft mede door de verlenging van de

termijn per ultimo boekjaar nog niet plaatsgevonden.

- Wind Energy Facilities B.V. (WEF) heeft een recht van opstal van 40 per jaar met een looptijd van 25 jaar ingegaan in 2010.
- ECN en NRG zijn op 5 juli 2007 gedagvaard door de Vereniging van Oud Medewerkers ECN & NRG (OMEN). OMEN vordert in deze zaak een verklaring voor recht, dat ECN c.s. niet bevoegd waren om de indexatiebepalingen in de pensioenreglementen te wijzigen ten aanzien van de ex-medewerkers van ECN. De indexatiebepalingen zijn in 2006 voor zowel actieve als inactieve medewerkers aangepast naar voorwaardelijke indexatie naar aanleiding van een eerder vonnis van de Rechtbank, waarin deze bepalingen als onvoorwaardelijk werden beschouwd. De consequenties van deze uitspraak zouden zijn dat ECN/NRG in een financiële noodsituatie zouden komen. De rechter heeft op 16 juli 2008 een tussenvonnis uitgesproken. Tegen dit tussenvonnis is door OMEN hoger beroep ingesteld. De belangrijkste grief van OMEN tegen dit tussenvonnis richtte zich tegen het oordeel van de rechtbank dat ECN en NRG, bij ingrijpend gewijzigde financiële omstandigheden, bevoegd zouden zijn geweest ten opzichte van hun oud-werknemers, eenzijdig per 1 januari 2007 wijzigingen door te voeren in de pensioenreglementen. Het Hof Amsterdam heeft in zijn arrest van 29 december 2009 deze grief van OMEN ongegrond verklaard, aangezien een pensioenovereenkomst niet uitgewerkt is bij het einde van het dienstverband, maar pas op het moment dat er geen pensioenbetalingen meer verschuldigd zijn. Het Hof heeft daarbij tevens uitgemaakt dat een reglementswijziging gerechtvaardigd is indien het belang van ECN en NRG bij deze wijziging zo zwaarwichtig is dat het belang van de oud-werknemers dat door de wijziging wordt geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken. Na dit arrest is de procedure in eerste instantie bij de Rechtbank Alkmaar weer voortgezet. Op 8 september 2010 is vonnis gewezen, waarbij de vordering van OMEN is afgewezen. OMEN is inmiddels in hoger beroep gekomen van dit vonnis. Op 1 november 2012 is in hoger beroep door het Gerechtshof Amsterdam de vordering van OMEN toegewezen. ECN is tegen dit vonnis in cassatieberoep gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft 6 september 2013 het vonnis van het Hof vernietigd. Het geding is verwezen naar het Hof te 's-Gravenhage ter verdere behandeling en beslissing. Inmiddels is de procedure bij het Hof gestart. En zijn door partijen de memories na verwijzing ingediend. Voor 2013 zal een

dotatie worden gedaan, in overeenstemming met de afspraken ultimo 2006. Namelijk een storting van een vast bedrag van € 2,0 miljoen.

- Door het Openbaar Ministerie vindt een strafrechtelijk onderzoek plaats naar het mogelijk door NRG niet voldoen aan de vereisten van vergunningen inzake export van goederen en diensten in de periode tot en met 2012. Hoewel er sindsdien door NRG een robuuste compliance organisatie is ingericht bestaat het risico van een strafbaarstelling van NRG door de Officier van Justitie. De hoogte van een eventuele financiële verplichting die hieruit voort kan vloeien, kan niet betrouwbaar worden ingeschat.
- Specificatie van aangegeven contractuele verplichtingen.

Omschrijving	< 1 jaar	>1jr <5jr	>5jr
Huur panden Amsterdam (ECN), Arnhem (NRG)	676	983	0
Leaseauto's	192	322	0
Schoonmaakdiensten	163	0	0
Beveiliging	0	0	0
Busvervoer	79	0	0
Onderhoud Meteo Mast	211	211	0
Onderhoud koffieautomaten	115	115	0
Arbodienst	46	119	0
	1.482	1.750	0

- Onder 'andere voorzieningen' is een bedrag opgenomen van 5.695 voor de ingeschatte financiële gevolgen van de herziene/nog te herziene declaraties met betrekking tot nog niet afgewikkelde projecten bij de Europese Unie (EU). Dit door aanpassingen ten gevolge van strijdigheden met de voorschriften van de diverse regelingen inzake de methodiek voor tariefbepaling. De EU is hierover schriftelijk geïnformeerd. Er is echter nog geen zekerheid dat de nu gehanteerde uitgangspunten door de Europese Commissie (volledig) zullen worden geaccepteerd.

Verstreckte bankgaranties

Het totaal aan afgegeven bankgaranties bedraagt voor ECN 231 en voor NRG 731. De bankgaranties zijn hoofdzakelijk verstrekt op verzoek van de EU inzake KP6 en KP7 projecten en het ministerie van I&M inzake vooruitontvangen gelden voor een vatinspectie EPZ.

Toelichting op geconsolideerde winst en verliesrekening

Bedrijfsopbrengsten

19. Subsidie door Staat der Nederlanden

Subsidie door Staat der Nederlanden

	2013	2012
Basis-, Engine- en Kennisfinanciering	6.055	9.534
Programma- en Samenwerkingsfinanciering	27.641	25.163
Totaal	33.696	34.697

Onder 'Subsidie door Staat der Nederlanden' wordt verstaan de over het boekjaar 2013 toegekende subsidiebijdragen van het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Deze subsidiebijdragen worden verwerkt in het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Jaarlijks dient de rechtmatige besteding van de beschikbaar gestelde subsidiegelden te worden aangetoond. Afhankelijk van het oordeel van de betreffende ministeries is het mogelijk dat een deel van de reeds verkregen subsidies wordt verrekend met in de toekomst te verkrijgen subsidiegelden. In de opbrengsten zijn de door NRG ontvangen EZS gelden verwerkt, totaal 8.113 (2012: 9.390), de door ECN ontvangen Kennis- en Programmafinanciering, totaal 24.176 (2012: 23.681), alsmede de ontvangen I&M gelden van totaal 1.407 (2012: 1.626).

20. Opdrachten en overige financiering

Onder 'Opdrachten en overige financiering' zijn de inkomsten uit hoofde van 100% opdrachten voor derden opgenomen, dan wel het deel voor derden uit samenwerkingsopdrachten. Onder derden zijn o.a. de opdrachten begrepen verstrekt door Agentschap NL namens EZ en opdrachten van EU.

Hieronder de specificatie opdrachten derden inclusief toe- /afname onderhanden projecten naar opdrachtgever.

	2013	2012
Bedrijfsleven binnenland	27.842	31.126
Energiesector binnenland	5.196	5.576
Europese Commissie	14.237	17.727
Bedrijfsleven buitenland	19.065	21.890
Ministeries	11.649	7.434
Kennisinstituten	4.573	4.529
Agentschap NL	7.265	4.634
Totaal	89.827	92.916

21. Geactiveerde productie voor eigen bedrijf

De 'geactiveerde productie voor eigen bedrijf' betreft de eigen bedrijfskosten inzake de door eigen personeel verrichte werkzaamheden en werkzaamheden verricht met behulp van eigen bedrijfsmiddelen die aan investeringen zijn toegerekend of die ten laste van voorzieningen zijn gebracht.

	2013	2012
Materiële vaste activa	1.272	1.003
Voorziening Radioactief afval	7.268	5.328
Totaal	8.540	6.331

22. Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten hebben betrekking op het volgende:

	2013	2012
Licentieopbrengsten	814	2.689
Energieleveringen	5.491	7.285
Verhuur prototypes	1.465	294
Huuropbrengsten uit de leaseovereenkomst met Mallinkrodt	147	147
Overig	1.773	847
Totaal	9.690	11.262

De overige opbrengsten bestaan onder meer uit doorbelaste bedragen aan derden, gevestigd op de Onderzoeklocatie Petten (OLP), inzake facilitaire voorzieningen.

Bedrijfslasten

23. Kosten van grond- en hulpstoffen

Kosten van grond- en hulpstoffen

	2013	2012
Kosten van grond- en hulpstoffen	4.953	6.367
Totaal	4.953	6.367

24. Lonen en salarissen, sociale en pensioenlasten

Lonen en salarissen, sociale en pensioenlasten

	2013	2012
Dienstverband voor (on) bepaalde tijd (inclusief promovendi)	47.824	48.533
Overige personeelskosten	10.213	9.040
	58.037	57.573
Sociale lasten	7.197	6.303
Pensioenlasten	9.297	8.523
Totaal	74.531	72.399

Gemiddelde personeelsbezetting (fte's)

	2013	2012
Dienstverband onbepaalde tijd	764	771
Dienstverband bepaalde tijd (incl. promovendi)	91	64
Totaal gemiddelde over boekjaar	855	835

De genoemde bezetting in fte omvat niet de uitzendkrachten.

25. Afschrijvingskosten op materiële vaste activa

Specificatie afschrijvingskosten op materiële vaste activa

	2013	2012
• Gebouwen en terreinen	3.610	3.463
• Bedrijfsinstallaties en -inrichting	1.749	1.542
• Instrumenten en machines	2.981	3.076
Totaal	8.340	8.081

26. Overige bedrijfskosten

Specificatie overige bedrijfskosten

	2013	2012
• Projectkosten	30.360	33.274
• Kostenplaatsen	22.869	19.996
• Uitzend- en inleenkrachten	2.894	2.637
• Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	266	23
• Mutatie voorziening radioactief afval	768	1.322
• Toevoeging inflatiecorrectie voorziening radioactief afval	1.102	1.461
• Mutatie overige voorzieningen	4	4
Totaal	58.263	58.717

Specificatie kosten accountant

	2013	2012
Controle van de jaarrekening	130	169
Andere controleopdrachten	163	251
Totaal	293	420

27. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten

	2013	2012
Rentebaten en soortgelijke baten	1.158	1.565
Rentelasten en soortgelijke lasten	-542	-500
Totaal	616	1.065

Rentebaten en soortgelijke baten

	2013	2012
Rentebaten rekening-courant	916	1.121
Opwaardering effecten	86	277
Koerswinsten	45	18
Overige rentebaten	111	149
Totaal	1.158	1.565

Rentelasten en soortgelijke lasten

	2013	2012
Rentelasten rekening-courant	51	42
Toevoeging rente voorziening ontslaguitkering	53	0
Toevoeging rente voorziening Jubileum	31	34
Toevoeging overgangsrecht pensioenen	273	355
Koersverliezen	23	66
Overige rentelasten	111	3
Totaal	542	500

28. Belastingen

Het nominale belastingtarief in 2013 bedraagt 20% over winsten tot 200 en daarboven 25,0% (2012: 25%). Het effectieve belastingtarief bedraagt +/- 12,5% (2012: 17,8%). Het verschil tussen nominale en effectieve belastingdruk ontstaat, doordat ECN en NRG zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De opgenomen belastingdruk heeft betrekking op de activiteiten van ECN Wind Energy Facilities B.V., SunLab B.V. en NRG Nuclear Services B.V.

3 Enkelvoudige jaarrekening ECN

Enkelvoudige balans ECN

Enkelvoudige balans ECN (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

ACTIVA	Toelichting	31-12-2013	31-12-2012
Vaste Activa			
Immateriële vaste activa	29	645	677
Materiële vaste activa	30	28.773	32.365
Financiële vaste activa:			
• Deelneming in groepsmaatschappijen	31	5.180	12.566
• Overige deelnemingen		136	31
• Effecten		5.955	5.869
• Overige vorderingen		7.872	1.773
Totaal financiële vaste activa		19.143	20.239
Totaal vaste activa		48.561	53.281
Flottende Activa			
Onderhanden projecten	32	23.753	21.585
Vorderingen op groepsmaatschappijen	33	272	5.424
Vorderingen op overige deelnemingen	34	0	0
Handelsdebiteuren		8.816	6.063
Vorderingen en overlopende activa		3.546	2.440
Voorraden		127	145
		36.514	35.657
Liquide middelen	35	96.136	94.030
TOTAAL		181.211	182.968

Enkelvoudige balans ECN

Enkelvoudige balans ECN (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

PASSIVA	Toelichting	31-12-2013	31-12-2012
Eigen vermogen	36		
Stichtingskapitaal		45	45
Wettelijke reserves		48	53
Overige reserves		22.847	22.497
Onverdeeld resultaat		-4.726	344
		18.214	22.939
Voorzieningen			
Voorziening afvloeiingskosten	9	1.710	2.875
Voorziening pensioen indexatie	37	3.062	4.484
Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen	38	845	1.060
Voorziening voor jubileumuitkering	39	596	620
Voorziening voor radioactief afval	40	90.647	92.797
Voorziening onderhanden projecten	41	839	-55
Andere voorzieningen	42	5.779	6.453
		103.478	108.234
Langlopende schulden	43		
Langlopende leningen		5.816	10.500
		5.816	10.500
Kortlopende Schulden	44		
Vooruitontvangen van derden		33.743	25.106
Schulden aan groepsmaatschappijen		0	1.778
Crediteuren		5.579	3.596
Belastingen en sociale lasten		1.842	2.170
Schulden terzake van overige personeelskosten		3.876	3.790
Schulden terzake van pensioenen		2.596	3.055
Overige schulden en overlopende passiva		6.067	1.800
		53.703	41.295
TOTAAL		181.211	182.968

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Enkelvoudige winst- en verliesrekening (x € 1.000)

BEDRIJFSOPBRENGSTEN	Toelichting	2013	2012
Opbrengsten			
• Subsidie door Staat der Nederlanden	45	25.583	25.307
• Opdrachten en overige financiering	46	38.887	24.486
• Wijzigingen in onderhanden projecten	46	2.168	9.341
• Omzet in groepsmaatschappijen	46	11.982	12.800
		78.620	71.934
Overige bedrijfsopbrengsten	47	2.090	3.682
Som der bedrijfsopbrengsten		80.710	75.616
BEDRIJFSLASTEN			
Lonen en salarissen	48	31.987	32.439
Sociale lasten	48	3.799	3.366
Pensioenen	48	5.113	4.962
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	28	266	195
Afschrijvingen op materiële vaste activa	49	5.825	6.516
Overige bedrijfskosten	50	23.697	22.127
Inhuur groepsmaatschappijen	51	8.084	6.976
Som der bedrijfslasten		78.771	76.581
BEDRIJFSRESULTAAT		1.939	-965
Aandeel in resultaat deelnemingen	53	-7.227	384
Financiële baten en lasten	52	562	925
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		-4.726	344
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		0	0
NETTO RESULTAAT na belasting		-4.726	344

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening ECN

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Waarderingsgrondslagen

Voor de algemene grondslagen van de jaarrekening, de grondslagen van de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de betreffende groepsmaatschappij.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Vaste Activa

29. Immateriële Vaste Activa

	Totaal 2013	Totaal 2012
Aanschafwaarde		
Per 1 januari	1.164	983
Investeringen	234	181
Desinvesteringen	-359	0
Per 31 december	1.039	1.164
Afschrijvingen		
Per 1 januari	-487	-292
Afschrijving boekjaar	-266	-195
Desinvesteringen	359	0
Per 31 december	-394	-487
Boekwaarde		
Per 1 januari	677	691
Investeringen	234	181
Desinvesteringen	0	0
Afschrijving boekjaar	-266	-195
Per 31 december	645	677

De immateriële vaste activa bestaan uit concessies, vergunningen en intellectuele eigendommen. Stichting ECN heeft de boekwaarde van de immateriële vaste activa beoordeeld en heeft geen indicaties voor een bijzondere waardevermindering geïdentificeerd.

30. Materiële Vaste Activa

De specificatie en het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Gebouwen en terreinen	Bedrijfsinst. en inrichting	Instrument-en en machines	Bedrijfs-middelen in uitvoering	Totaal 2013	Totaal 2012
Aanschafwaarde						
Per 1 januari	73.377	47.687	46.047	275	167.387	169.564
Investerings	823	696	697	284	2.500	2.135
Overboekingen	18	35	80	-133	0	81
Desinvesteringen	-1.261	0	-732	0	-1.993	-4.393
Per 31 december	72.958	48.419	46.093	426	167.894	167.387
Afschrijvingen						
Per 1 januari	-51.179	-41.916	-41.927	0	-135.022	-130.933
Afschrijving boekjaar	-2.715	-1.137	-1.973	0	-5.825	-6.516
Overboekingen	0	0	0	0	0	-77
Desinvesteringen	1.261	0	465	0	1.726	2.504
Per 31 december	-52.633	-43.053	-43.435	0	-139.121	-135.022
Boekwaarde						
Per 1 januari	22.198	5.771	4.120	275	32.365	38.631
Investerings	823	696	697	284	2.496	2.135
Overboekingen	18	35	80	-133	0	4
Desinvesteringen	0	0	-267	0	-267	-1.889
Afschrijving boekjaar	-2.715	-1.137	-1.973	0	-5.825	-6.516
Per 31 december	20.325	5.366	2.658	426	28.773	32.365

Onder gebouwen en terreinen is per 31 december 2013 opgenomen een boekwaarde voor decommissioning 10.731 (31 december 2012: 11.394).

Van de totale afschrijvingslast is een bedrag van 36 (2012: 77) ten laste van de reorganisatie voorziening gebracht.

31. Financiële Vaste Activa

Deelneming in groepsmaatschappijen

De mutaties in de deelneming in groepsmaatschappijen zijn als volgt

	2013	2012
Stand per 1 januari	12.566	13.316
• Resultaat groepsmaatschappijen	-7.130	391
• Verkoop aandeel derden	-56	0
• Ontvangen dividenden/uitkeringen	-200	-1.141
Stand per 31 december	5.180	12.566

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen is een vordering op v.o.f. Nuclear Research Consulting Group (NRG) opgenomen van 6.965. Deze vordering betreft het netto opgenomen bedrag door NRG van de door ECN verstrekte achtergestelde lening van 15.000. Aflossing geschiedt nadat het Eigen Vermogen van NRG het gewenste niveau van 25% van het balanstotaal heeft bereikt en de liquiditeitsstroom aflossing toestaat. Het rentepercentage bedraagt 3 maands euribor + 1%.

Vlottende Activa

32. Onderhanden projecten

	2013	2012
• Onderhanden projecten	23.753	21.585
• Voorziening op onderhanden projecten	-839	55
• Voorziening op EU-projecten*	-5.695	-5.455
Stand per 31 december	17.219	16.185

* De hierboven genoemde voorziening is op de balans opgenomen onder de overige voorzieningen.

33. Vorderingen op groepsmaatschappijen

	2013	2012
• V.o.f. Nuclear Research Consulting Group (NRG)	0	5.152
• ECN Wind Energy Facilities B.V. (WEF)	213	213
• Sunlab B.V.	59	59
Stand per 31 december	272	5.424

34. Vorderingen op overige deelnemingen

De specificatie van de vorderingen op overige deelnemingen in kennis en overige ondernemingen is als volgt.

	2013	2012
• SulphCatch B.V.	129	129
• ToN2 B.V.	26	0
• Voorziening dubieuze debiteuren	-155	-129
Stand per 31 december	0	0

Het verloop van de totale voorziening dubieuze debiteuren is als volgt.

	2013	2012
• Stand per 1 januari	401	385
• Toevoeging	275	62
• Onttrekking	-7	0
• Vrijval	-31	-46
Stand per 31 december*	638	401

* Op balansdatum is onder handelsdebiteuren begrepen een voorziening dubieuze debiteuren voor 283 en 155 betreft de deelnemingen SulphCatch en ToN2. (2012: resp. 272 en 129)

35. Liquide middelen

	2013	2012
Deutsche Bank	9.673	10.095
ING	86.463	83.935
Stand per 31 december	96.136	94.030
Niet vrij ter beschikking staan		
• ING Escrow account	46.634	63.097
• ING 6de en 7de kaderrekeningen	5.374	1.118
• Vooruit ontvangen bedrag inzake reorganisatie	1.710	2.875
• Meetmast RWE	913	730
• ADEM project	6.788	4.030
• Solliance project	4.143	2.210
Totaal	65.562	74.060

Eigen Vermogen

36. Eigen Vermogen

Het verloop van het Eigen Vermogen is als volgt:

	Stichtings-kapitaal	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onverdeeld Resultaat	Totaal Eigen Vermogen
Beginbalans per 1 januari 2012	45	87	20.748	1.715	22.595
Allocatie van het resultaat 2012	0	0	1.715	-1.715	0
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	0	0	0	344	344
Overig resultaat na belastingen 2012	0	-34	34	0	0
Eindbalans per 31 december 2012	45	53	22.497	344	22.939
Allocatie resultaat 2012	0	0	344	-344	0
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	0	-5	5	0	0
Mutatie aandeel derden	0	0	0	0	0
Resultaat na belastingen 2013	0	0	0	-4.726	-4.726
Eindbalans per 31 december 2013	45	48	22.847	-4.726	18.214

Het stichtingskapitaal bedraagt 45 overeenkomstig de statuten van de stichting. De wettelijke reserves bestaan uit niet uitkeerbare resultaten deelnemingen uit hoofde van geactiveerde ontwikkelingskosten van deelneming SunLab B.V.

Het verschil tussen het eigen vermogen volgens de enkelvoudige balans ad 18.214 en het eigen vermogen

volgens de geconsolideerde balans ad 18.172 bedraagt 42 en heeft betrekking op 41 aandeel derden in het groepsvermogen zoals toegelicht in paragraaf 8. En 83 verschil in het resultaat volgens de enkelvoudige winst- en verliesrekening en de geconsolideerde winst- en verliesrekening. Dat verschil wordt veroorzaakt door het 1% aandeel in NRG v.o.f. dat vanaf 1 januari 2013 wordt gehouden door Stichting ECN Nuclear.

Voorzieningen

37. Voorziening pensioenindexatie

	2013	2012
Stand per 1 januari	4.484	5.839
• Reclassificatie	-1.647	-1.647
• Rentedotatie	225	292
	-1.422	-1.355
Stand per 31 december	3.062	4.484

38. Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen

	2013	2012
Stand per 1 januari	1.060	1.135
• Onttrekking	-268	-132
• Vrijval	0	0
• Toevoeging	0	0
• Rentedotatie	53	57
	-215	-75
Stand per 31 december	845	1.060

39. Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers.

	2013	2012
Stand per 1 januari	620	672
• Onttrekking	-55	0
• Vrijval	0	-86
• Toevoeging	0	0
• Rentedotatie	31	34
	-24	-52
Stand per 31 december	596	620

40. Voorziening voor radioactief afval

Deze voorziening is bestemd voor de kosten van toekomstige behandeling en opslag van radioactief afval.

	2013	2012
Stand per 1 januari	92.797	73.048
• Onttrekking	-8.042	-6.212
• Dotatie	4.790	24.500
• Inflatiecorrectie	1.102	1.461
	-2.150	19.749
Stand per 31 december	90.647	92.797

De voorziening wordt opgenomen tegen de geschatte kosten met een jaarlijkse inflatiecorrectie. De inflatiecorrectie was in 2013 1,3% (2012:1,6%).

41. Voorziening onderhanden projecten

	2013	2012
Stand per 1 januari	-55	369
• Onttrekking	-30	-1.161
• Vrijval	0	0
• Toevoeging	924	737
	894	-424
Stand per 31 december	839	-55

42. Andere voorzieningen

	2013	2012
Stand per 1 januari	6.453	5.626
• Onttrekking	0	119
• Vrijval	-940	-216
• Toevoeging	266	924
	-674	827
Stand per 31 december	5.779	6.453

De voorziening bestaat uit

	2013	2012
Tariefverschillen EU-projecten	5.695	5.455
Voorziening deelneming Solar Academy B.V.	6	6
Demontage activa SOFC	45	45
Voorziening deelneming Sulphcatch B.V.	23	23
Voorziening deelneming ToNz B.V.	10	0
Totaal	5.779	5.529

Langlopende schulden

43. Langlopende schulden

	2013	2012
Stand per 1 januari	10.500	0
• Opname	0	10.500
• Toevoeging rente	106	0
• Vrijval	-4.790	0
	-4.684	10.500
Stand per 31 december	5.816	10.500

Kortlopende schulden

44. Kortlopende schulden

	2013	2012
1. Vooruitontvangen van derden		
• Vooruitontvangen EZS financiering	8.458	9.283
• Te betalen aan medecontractanten ADEM project	6.788	4.635
• Te betalen aan medecontractanten projecten	10.730	7.789
• Overig	7.767	3.399
2. Schuld aan groepsmaatschappij NRG	0	1.778
3. Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
• Te betalen aan crediteuren	4.252	2.790
• Nog te ontvangen facturen	1.327	806
4. Belastingen en sociale lasten		
• Omzetbelasting	0	362
• Loonbelasting	1.842	1.808
5. Schulden terzake van overige personeelskosten		
• Overige personeelslasten	424	432
• Reservering vakantietoelage en verloftegoeden	3.452	3.358
6. Schulden terzake van pensioenen	2.596	3.055
7. Overige schulden en overlopende passiva		
• Vooruitontvangen gelden 6de en 7de kaderrekeningen	5.374	1.118
• Overige diverse schulden	693	682
Stand per 31 december	53.703	41.295

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Zie voor specificaties de toelichting 'Niet in de balans opgenomen verplichtingen' zoals opgenomen in de toelichting van de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening ECN

Bedrijfsopbrengsten

45. Subsidie door Staat der Nederlanden

	2013	2012
Basis-, Engine- en Kennisfinanciering	5.012	5.232
Programma- en Samenwerkingsfinanciering	20.571	20.075
Totaal	25.583	25.307

46. Opdrachten en overige financiering

Specificatie opdrachten derden inclusief toe- /afname onderhanden projecten naar opdrachtgever.

	2013	2012
Bedrijfsleven binnenland	15.221	17.985
Energiesector binnenland	6	156
Europese Commissie	7.004	9.545
Bedrijfsleven buitenland	9.678	5.708
Ministeries	10.309	4.935
Kennisinstituten	3.554	3.664
AgentschapNL	7.265	4.634
Totaal	53.037	46.627

47. Overige bedrijfsopbrengsten

	2013	2012
icentieopbrengsten	814	2.689
Huuropbrengsten uit de leaseovereenkomst met Covidien	147	147
Overig	1.129	846
Totaal	2.090	3.682

De overige opbrengsten bestaan onder meer uit doorbelaste bedragen aan derden, gevestigd op de Onderzoekslocatie Petten (OLP), inzake facilitaire voorzieningen.

Bedrijfslasten

48. Lonen en salarissen, sociale en pensioenlasten

	2013	2012
Dienstverband voor (on) bepaalde tijd (inclusief promovendi)	24.672	25.380
Overige personeelskosten	7.315	7.059
	31.987	32.439
Sociale lasten	3.799	3.366
Pensioenlasten	5.113	4.962
	40.899	40.767

Gemiddelde personeelsbezetting (fte's)	2013	2012
Dienstverband onbepaalde tijd	397	422
Dienstverband bepaalde tijd (incl. promovendi)	52	30
Totaal gemiddelde over boekjaar	449	452

49. Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2013	2012
• Gebouwen en terreinen	2.715	2.893
• Bedrijfsinstallaties en -inrichting	1.137	1.220
• Instrumenten en machines	1.973	2.403
Totaal	5.825	6.516

50. Overige bedrijfskosten

	2013	2012
Projectkosten	12.413	10.914
Indirecte kosten	7.379	7.500
Uitzend- en inleenkrachten	2.894	2.637
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	241	18
Toevoeging inflatiecorrectie voorziening radioactief afval	770	1.058
Mutatie voorziening voor afvoer radioactief afval	0	24.500
Ontvangen bijdrage EZ voor afvoer radioactief afval	0	-24.500
Totaal	23.697	22.127

De mutatie voorziening 2012 voor afvoer radioactief afval betreft de dotatie aan de voorziening voor het opruimen van radioactief afval. De ontvangen bijdrage van EZ betreft de bijdrage ultimo 2012 ontvangen van EZ voor de meerkosten voor het afvoeren van het radioactief afval.

51. Inhuur groepsmaatschappijen

	2013	2012
V.O.F. Nuclear Research consultancy Group (NRG)	7.920	6.703
ECN Wind Energy Facilities B.V. (WEF)	164	273
Totaal	8.084	6.976

52. Financiële baten en lasten

	2013	2012
Rentebaten en soortgelijke baten	1.046	1.284
Rentelasten en soortgelijke lasten	-484	-359
Totaal	562	925
Rentebaten en soortgelijke baten		
	2013	2012
Rentebaten rekening-courant	842	843
Opwaardering effecten	85	276
Koerswinsten	0	18
Overige rentebaten	119	147
Totaal	1.046	1.284
Rentelasten en soortgelijke lasten		
	2013	2012
Rentelasten rekening-courant bank / giro	35	29
Toevoeging rente voorziening ontslaguitkering	53	0
Toevoeging rente voorziening Jubileum	31	34
Toevoeging overgangsrecht pensioenen	225	292
Afwaardering effecten	23	0
Overige rentelasten	117	4
Totaal	484	359

53. Aandeel in resultaat deelnemingen

	2013	2012
V.o.f. Nuclear Research Consultancy Group (NRG)	-8.079	367
ECN Nuclear B.V.	0	-342
ECN Wind Energy Facilities (WEF)	1.115	572
SunLab B.V.	-166	-206
BO2 Energy Concepts B.V.	-1	0
Solar Academy B.V.	0	-6
Solsilc Development Company	0	0
Sunday B.V.	0	0
Sulphcatch B.V.	0	-3
ToN2 B.V.	-14	5
FEST GmbH	-5	-3
ECN New Energy Technologies Co China	-77	0
Totaal	-7.227	384

Bezoldiging van bestuurders en leden van de Raad van Toezicht

	2013	2012
De bezoldiging van bestuurders, incl. pensioenlasten	344	341
De bezoldiging van leden van de Raad van Toezicht	39	59

WNT: Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Bedragen zijn vermeld in Euro's

Functie	Voorzitters-clausule	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Beloning (vast)	Overig (2)	Totaal	Binnen norm WNT
Lid Raad van Toezicht (voorzitter)	J	Drs. P. de Krom	01-07-2013		7.500	0	7.500	J
Lid Raad van Toezicht	N	Prof. dr. ir. drs. H. Bijl	01-04-2010		10.000	0	10.000	J
Lid Raad van Toezicht	N	Dr. ir. C.P. Jongenburger	01-02-2008		10.000	0	10.000	J
Lid Raad van Toezicht	N	Mr. L. L. Pool	15-11-2013		1.250	0	1.250	J
Lid Raad van Toezicht	N	Drs. M.A. Scheltema	01-09-2009	31-03-2013	2.500	0	2.500	J
Lid Raad van Toezicht (voorzitter)	J	Dr. ir. A.W. Veenman	01-06-2008	28-02-2013	2.500	0	2.500	J
Lid Raad van Toezicht	N	Drs. G.H.B. Verberg	01-06-2005	30-06-2013	5.000	0	5.000	J
Directievoorzitter	J	Ir. P.A.O.G. Korting	01-12-2010		235.539	108.355	343.894	N (1)

* De vermelde vergoedingen voor deze functionaris betreft de vergoeding voor de periode van uitvoering van de functie. De genoemde functionaris heeft een dienstverband van 100%.

¹ Overgangsregeling WNT

De overgangsregeling van de WNT regelt in art.7.3 de aanpassing van de bezoldiging van de functionarissen die boven de norm van de wet uitgaan, en waarvan het dienstverband is aangegaan voor de inwerkingtreding van de wet. Deze functionarissen behouden voor maximaal 4 jaar hun afgesproken bezoldiging. Na deze periode moet de bezoldiging in 3 jaar volgens de regels van de wet worden teruggebracht tot het voor de rechtspersoon of instelling geldende maximum. Indien een benoeming of bezoldigingsafspraken binnen de overgangsperiode van 4 jaar worden aangepast, vervalt het recht op de overgangsregeling.

² De overige beloning ad 108.355 is als volgt opgebouwd: Beloning eenmalig 27.234, Belastbare onkosten vergoeding en fiscale bijtelling auto

-/- eigen bijdrage 13.183, Voorziening beloning betaalbaar op termijn 52.566 en Crisisheffing 15.372.

Ondertekening van de jaarrekening 2013

Petten, 28 november 2014

Raad van Toezicht

Drs. P. de Krom

(Voorzitter Raad van Toezicht)

Prof. dr. ir. drs. H. Bijl

Dr. ir. C.P. Jongenburger

Ir. B.C. Fortuyn

Mr. L.L. Pool

Prof. dr. ir. T.H.J.J. van der Hagen

StichtingEnergieonderzoek Centrum Nederland

Ir. P.A.O.G. Korting
(Directievoorzitter ECN)

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

NRG heeft in 2013 problemen ondervonden met de exploitatie van de HFR. De HFR is in 2013 slechts een beperkt aantal maanden in bedrijf geweest. Als gevolg hiervan heeft NRG in 2013 een fors verlies gemaakt waardoor ook ECN geconsolideerd een fors verlies heeft gerealiseerd. In 2013 is vastgesteld dat omvangrijke investeringen nodig zijn om de HFR nog tot 2024 in bedrijf te kunnen houden. Deze investeringen moeten worden opgebracht door de markt. Eind 2013 is intensief overleg gestart met de overheid om te komen tot verlening van een krediet dat de continuïteit van ECN en NRG moet borgen. De mogelijkheden om bij private partijen krediet te verkrijgen zijn afgetast. Gebleken is dat een en ander in ieder geval niet te realiseren zou zijn binnen een acceptabele termijn. De overheid heeft, mede door externe partijen, de onderbouwing van het kredietverzoek uitgebreid getoetst. Zowel financiële, technische, commerciële als organisatorische aspecten zijn hierbij beschouwd. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt dat besloten is om ECN een krediet van 82 miljoen euro ter beschikking te stellen. Een en ander is gerealiseerd in de vorm van een private leningsovereenkomst. Er is pandrecht gevestigd op octrooien waarbij de rechten die reeds verleend zijn aan derden bij het sluiten van de overeenkomst, in acht zijn genomen. Het leningsbedrag wordt in tranches ter beschikking gesteld.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

Aangezien winstrealisatie niet het primaire doel is van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland is geen regeling in de statuten opgenomen betreffende de bestemming van het resultaat. Het over het boekjaar behaalde resultaat wordt derhalve gedoteerd danwel onttrokken aan de overige reserves van de stichting.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2012

Het resultaat over het boekjaar 2012 bedraagt 344. De Raad van Toezicht en de directie hebben besloten het resultaat over het boekjaar 2012 geheel ten gunste van de overige reserves te brengen.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2013

De directie stelt met goedkeuring van de Raad van Toezicht voor het resultaat over het boekjaar 2013 ten bedrage van -/- 4.726 ten laste te brengen van de overige reserves. Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland te Petten

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland te Petten gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2013 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2013 met de toelichting, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het directieverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet

tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Benadrukking van een onzekerheid

Wij vestigen de aandacht op punt 14 in de toelichting van de jaarrekening, waarin de onzekerheden uiteengezet zijn met betrekking tot de afvoer van het radioactief afval. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 28 november 2014

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. A.J. Heitink RA

ECN
P.O. Box 1, NL
1755 ZG Petten
The Netherlands

ecn.nl